

Број: I-ОП-1-129/15
Дана: 20. маја 2015. године
НОВИ САД

Покрајински заштитник грађана – омбудсман након спроведеног поступка по притужби М.О. из С., у складу са чланом 42 став 2 Покрајинске скупштинске одлуке о Покрајинском заштитнику грађана ("Службени лист АП Војводине", бр. 37/2014, 40/2014 – испр. и 54/2014) Републичком фонду за здравствено осигурање Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад упућује следеће

МИШЉЕЊЕ

I Републички фонд за здравствено осигурање Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад учинила је неправилност у раду, јер је:

- Решењем 10 број 180.7-1/2015-25 од 09.04.2015. године одбила захтев П.О. из С. за утврђивање својства осигураника као незапосленог лица;
- истим решењем подносиоцу утврдила својство осигураника пољопривредника, иако он то захтевом није тражио, нити из образложења решења произлази да је на поуздан начин утврђено да подносилац захтева обавља пољопривредну делатност као основно и једино занимање.

II Републички фонд за здравствено осигурање Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад учинила је неправилност у раду, јер је подносиоцу захтева утврдила својство осигураника пољопривредника и то само на основу чињенице да је власник пољопривредног земљишта и да остварује катастарски приход у износу од 53,72 динара, иако он не обавља пољопривредну делатност као основно и једино занимање.

III Републички фонд за здравствено осигурање Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад учинила је неправилност у раду, јер је наведеним решењем одбила захтев за утврђивање својства осигураника као незапосленог лица, будући да катастарски приход у износу од 53,72 динара не прелази цензус прописан одредбом члана 6 Правилника о месечном износу приходу као цензусу за стицање својства осигураног лица.

IV Позивањем на инструкцију Министарства здравља у образложењу решења дошло је до повреде начела законитости општег управног поступка.

V Потребно је да Републички фонд за здравствено осигурање Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад у року од 15 дана од дана пријема овог мишљења обавести Покрајинског заштитника грађана - омбудсмана о предузетом.

VI Ово мишљење по уручењу Републичком фонду за здравствено осигурање Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад биће објављено на Интернет страници Покрајинског заштитника грађана – омбудсмана.

Образложење

Покрајинском заштитнику грађана – омбудсману обратила се М.О. из С. притужбом на рад Републичког фонда за здравствено осигурање Филијала за јужнобачки округ Нови Сад, Испостава Беочин у вези са остваривањем права из обавезног здравственог осигурања. У притужби наводи да она, њен супруг П.О. и синови М. и Н. О. не могу са остваре права из обавезног здравственог осигурања у складу са одредбом чланом 22 став 1 тачка 9 Закона о здравственом осигурању ("Службени гласник РС", бр. 107/2005...126/2014 – одлука УС), иако су она и супруг незапослени. Наводи да је наведеној испостави неколико пута покушала да поднесе захтев да јој се признају права из здравственог осигурања као незапосленом лицу, али да је пријем захтева одбијен, те да јој је усмено речено да ово право не може да оствари, јер је њен супруг власник обрадивог земљишта за које је утврђен катастарски приход у износу од 31,00 дин. У прилогу су достављени уверења Националне службе за запошљавање Филијала Нови Сад Испостава Беочин да су она и супруг пријављени на евиденцију лица која траже запослење и уверења Републичког геодетског завода Служба за катастар непокретности Беочин од 23.02.2015. године о подацима последњег стања у катастру непокретности за њеног супруга.

Чланом 17 став 1 тачка 21 прописано је да су осигураници физичка лица која су обавезно осигурана у складу са овим законом и то пољопривредници старији од 18 година живота, који обављају пољопривредну делатност као једино или основно занимање, у складу са законом, ако нису: осигураници запослени, осигураници самосталних делатности, осигураници из тачке 17 овог става, корисници пензија, лица на школовању. Чланом 22 став 1 тачка 9 Закона о здравственом осигурању прописано је да се осигураницима, у смислу овог закона и под условима прописаним овим законом, сматрају незапослена лица и друге категорије социјално угрожених лица чији су месечни приходи испод прихода утврђених у складу са овим законом, а став 2 овог члана прописује да месечни износ прихода као цензус за стицање својства осигураног лица из става 1 тач. 9 и 16 овог члана споразумно прописују министар надлежан за послове здравља и министар надлежан за послове обезбеђивања социјалне заштите грађана.

Правилником о месечном износу прихода као цензусу за стицање својства осигураног лица ("Службени гласник РС", бр. 112/2006 и 5/2009) прописано је месечни износ прихода као цензус за стицање својства осигураног лица за незапослена лица и друге категорије социјално угрожених лица чији су месечни приходи испод прихода утврђених у складу са овим правилником.

Чланом 54 став 2 Закона о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 33/97 и 31/2001 и "Службени гласник РС", број 30/2010) прописано је да се поднесци, по правилу, предају непосредно или шаљу поштом писмено, или се усмено саопштавају у записник, а могу се, ако није друкчије прописано, изјављивати и телеграфски, односно телефаксом. Кратка и хитна саопштења могу се давати и телефоном, ако је то, по природи ствари, могуће. Члан 56 став 1 истог закона прописује да је орган који је надлежан за пријем поднеска дужан да прими поднесак који му се предаје, односно да узме у записник поднесак који му се усмено саопштава.

Имајући у виду наведено Покрајински заштитник грађана је Републичком фонду за здравствено осигурање Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад Испостава Беочин упутио захтев да се изјасни о наводима притужбе, о разлозима због којих захтеви подносиоце притужбе нису примљени, односно због којих је одбијен њихов пријем.

Такође, будући да у конкретном случају није утврђено да супруг подносиоце притужбе обавља пољопривредну делатност као једино и основно занимање, те да чињеница да је власник 0.5248 хектара обрадивог земљишта са укупним катастарским приходом од 31,41 динара није од утицаја на основ осигурања, већ на оцену испуњености услова за стицање својства осигураника у погледу висине цензуса, Покрајински заштитник грађана је тражио изјашњење и о разлозима због којих је захтев подносиоце притужбе усмено одбијен.

Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад је у вези са наводима притужбе Покрајинском заштитнику грађана доставила Решење 10 број 180.7-1/2015-25 од 09.04.2015. године којим је одбијен захтев супруга подносиоце притужбе П.О. из С. за утврђивање својства осигураника као незапосленог лица и утврђено му је својство осигураника пољопривредника са даном 27.03.2015. године.

У образложењу решења се, између осталог, наводи да именовани с обзиром на то да је власник власник пољопривредног земљишта, те да остварује катастарски приход, испуњава услова да стекне својство осигураника пољопривредника, односно да не испуњава услове да буде здравствено осигуран као незапослено лице. Такође се наводи да је Инструкцијом о примени Закона о здравственом осигурању Министарства здравља број 11-00-55/2006-03 од 21.02.2006. године и допуном ове инструкције од 23.03.2006. године предвиђено да се власници пољопривредног земљишта који остварују приходе од пољопривредне делатности, односно обвезници пореза на катастарски приход (без обзира на власништво пољопривредног земљишта), а који немају других прихода по основу обављања других послова из члана 17 став 1 тачка 21 Закона о здравственом осигурању сматрају пољопривредницима.

Правилник о месечном износу прихода као цензусу за стицање својства осигураног лица ("Службени гласник РС", бр. 112/2006 и 5/2009) ступио је на снагу 23.12.2006, а почео је да се примењује од 01.01.2007. године. Инструкција на коју се Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад позива у предметном решењу је издата пре ступања на снагу овог правилника.

Према члану 48 Закона о државној управи ("Службени гласник РС", бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010 и 99/2014) инструкцијом се усмерава организација послова и начин рада запослених у органу државне управе и имаоцу јавних овлашћења у вршењу поверених послова државне управе. Инструкцијом се не може одређивати начин поступања и решавања у управној ствари.

Према начелу законитости садржаном у члану 5 Закона о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 33/97 и 31/2001 и "Службени гласник РС", број 30/2010) органи који поступају у управним стварима решавају на основу закона и других прописа.

Чланом 5 наведеног правилника прописано је да незапослено лице и друге категорије социјално угрожених лица стичу својство осигураника под условом да просечни месечни приход појединца који живи сам не прелази износ минималне зараде у нето износу утврђене у складу са прописима о раду у месецу подношења пријаве, увећане за 30%, а чланом 6 да незапослено лице и друге категорије социјално угрожених лица стичу својство осигураника

под условом да просечни месечни приход по члану породице не прелази износ минималне зараде у нето износу, утврђене у складу са прописима о раду, у месецу подношења пријаве.

Будући да су према Закону о здравственом осигурању осигураници физичка лица која су обавезно осигурана према овом закону пољопривредници старији од 18 година, који обављају пољопривредну делатност као једино или основно занимање у складу са законом, ако нису: осигураници запослени, осигураници самосталних делатности, осигураници из тачке 17 овог става, корисници пензија, лица на школовању, Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад решавајући по захтеву П.О. из С. за пријаву на обавезно здравствено осигурање као незапослено лице, није поступила у складу са одредбама Закона о здравственом осигурању, нити је применила одредбе Правилника о месечном износу прихода као цензусу за стицање својства осигураног лица. Наиме, наведени захтев је Решењем 10 број 180.7-1/2015-25 од 09.04.2015. године одбијен и подносиоцу је утврђено својство осигураника пољопривредника, иако он то захтевом није тражио. Својство осигураника пољопривредника је утврђено, иако из образложења решења не произлази да је на поуздан начин утврђено да подносилац захтева обавља пољопривредну делатност као основно ио једино занимање. Чињеница да је подносилац захтева власник пољопривредног земљишта и да остварује катастарски приход није довољан услов за стицање својства осигураника пољопривредника, нити подразумева да он не испуњава услове да буде здравствено осигуран као незапослено лице. Будући да у конкретном случају није утврђено да подносилац захтева обавља пољопривредну делатност као једино и основно занимање, Филијала за Јужнобачки округ била је дужна да утврди испуњеност услова за стицање својства осигураника као незапослено лице, при чему је чињеница да је подносилац власник пољопривредног земљишта и да остварује катастарски приход у износу од 53,72 динара од утицаја на оцену испуњености услова за стицање својства осигураника као незапослено лице у погледу висине цензуса у складу са Правилником о месечном износу прихода као цензусу за стицање својства осигураног лица. Филијала за Јужнобачки округ је у конкретном случају незаконито поступила позивањем на инструкцију Министарства здравља, будући да органи управе одлучују на основу прописа, а да се према Закону о државној управи инструкцијом усмерава организација послова и начин рада запослених у органу државне управе и имаоцу јавних овлашћења у вршењу поверених послова државне управе и да се њоме не може одређивати начин поступања и решавања у управној ствари.

Сходно наведеном након утврђивања свих релевантних чињеница Покрајински заштитник грађана је нашао да су постојале неправилности у раду органа управе, те је одлучио да Републичком фонду за здравствено осигурање Филијала за Јужнобачки округ Нови Сад упути мишљење као у изреци.

ПОКРАЈИНСКИ ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Анико Мушкиња Хајрих